

ЗАКОН за особените залози

Обн., ДВ, бр. 100 от 22.11.1996 г., в сила от 1.04.1997 г., изм. и доп., бр. 86 от 30.09.1997 г., в сила от 30.09.1997 г., бр. 42 от 5.05.1999 г., бр. 19 от 28.02.2003 г., бр. 58 от 27.06.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., доп., бр. 34 от 19.04.2005 г., в сила от 1.06.2005 г., изм., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. (*) - изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., (*) бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., доп., бр. 108 от 19.12.2007 г., в сила от 19.12.2007 г., изм. и доп., бр. 100 от 21.11.2008 г., доп., бр. 24 от 31.03.2009 г., в сила от 31.03.2009 г., изм., бр. 101 от 28.12.2010 г., бр. 38 от 18.05.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., изм. и доп., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., доп., бр. 107 от 24.12.2014 г., в сила от 1.01.2015 г., бр. 50 от 3.07.2015 г., бр. 50 от 1.07.2016 г., в сила от 1.07.2016 г., изм. и доп., бр. 105 от 30.12.2016 г., в сила от 30.12.2016 г., бр. 62 от 1.08.2017 г., изм., бр. 65 от 7.08.2018 г., в сила от 7.08.2018 г., бр. 83 от 22.10.2019 г., в сила от 22.10.2019 г., бр. 102 от 31.12.2019 г., в сила от 31.12.2019 г., изм. и доп., бр. 8 от 28.01.2022 г., в сила от 1.01.2022 г.

(*) (Бел. ред. - относно влизането в сила на измененията на ЗОЗ с ДВ, бр. 34 от 25.04.2006 г., виж § 56 от преходните и заключителните разпоредби на ЗТР)

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) С този закон се урежда залогът, учредяван без предаване на заложеното имущество.

(2) За залозите по този закон се води регистър.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.).

Учредяване на залог и форма на договора

Чл. 2. (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Залогът се учредява чрез вписване в Централния регистър на особените залози или в предвидения друг регистър въз основа на договор за особен залог.

(2) Договорът за особен залог се сключва в писмена форма, а в изрично предвидените в този закон случаи – в писмена форма с нотариална заверка на подписите.

(3) Изискванията за форма по ал. 2 се отнасят и при изменение и допълнение на договора за особен залог. Всяко съгласие на заложния кредитор се дава в писмена форма с нотариална заверка на подписа.

Залогодател

Чл. 3. (1) (Предишен текст на чл. 3 - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Залогодателят трябва да е търговец или лице по чл. 2 от Търговския закон.

(2) (Нова - ДВ, бр. 42 от 1999 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Ограничението по ал. 1 не се прилага по отношение на:

1. юридически лица с членове – лицата по чл. 2 от Търговския закон;

2. съпруга на едноличния търговец, съответно съпруга на лицето по чл. 2 от Търговския закон;

3. общини, които обезпечават общински дълг, поет при условията и по реда на Закона за общинския дълг;

4. Фонда за гарантиране на влоговете в банките, когато обезпечават ползваните от него заеми;

5. юридически лица с нестопанска цел, които извършват стопанска дейност – относно извършваната от тях стопанска дейност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 42 от 1999 г., доп., бр. 19 от 2003 г., бр. 62 от 2017 г.) Ограничението по ал. 1 не се прилага при залог на безналични ценни книжа и дялове на колективни инвестиционни схеми, дружествени дялове от събирателни и командитни дружества, командитни дружества с акции и дружества с ограничена отговорност, както и на права върху патенти за изобретения и полезни модели, регистрирани марки, промишлени дизайни, топологии на интегрални схеми и сертификати за сортове растения и породи животни.

(4) (Нова - ДВ, бр. 34 от 2005 г., доп., бр. 107 от 2014 г., в сила от 1.01.2015 г., отм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.).

Заложено имущество

Чл. 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., бр. 19 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) При условията и по реда на този закон могат да се залагат:

1. движими вещи с изключение на кораби и въздухоплавателни средства;

2. машини и съоръжения;

3. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2017 г.) вземания, безналични ценни книжа и дялове на колективни инвестиционни схеми;

4. дружествени дялове от събирателни и командитни дружества, командитни дружества с акции или дружества с ограничена отговорност;

5. права върху патенти за изобретения и полезни модели, регистрирани марки, промишлени дизайни, топологии на интегрални схеми и сертификати за сортове растения и породи животни;

6. търговски предприятия;

7. селскостопанска продукция, суровини, стоки и материали;

8. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2017 г.) съвкупности от вземания, от машини и съоръжения, от стоки или материали и от безналични ценни книжа, както и дялове на колективни инвестиционни схеми.

(2) Заложено имущество може да е и родово определено или бъдещо. Бъдеща реколта може да се залага или от текущата, или от следващата стопанска година.

(3) Заложното право се разпростира и върху лихвите по заложено вземане.

(4) Когато заложната вещь бъде преработена или присъединена, залогът следва новата вещь.

Обезпечено вземане

Чл. 5. (1) Обезпеченото вземане може да бъде индивидуално или родово определено, както и условно или бъдещо.

(2) Залогът обезпечават вземането и всички лихви и неустойки върху него.

Залагане на обезпеченото вземане

Чл. 6. Залогът, учреден по реда на този закон, следва обезпеченото вземане, когато то бъде заложено.

Погасяване на залога

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Залогът се погасява, ако трето лице придобие по сделка, извършена от залогодателя в кръга на обикновената му дейност по занятие, права върху заложено имущество, които са несъвместими със заложното право.

Глава втора

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СТРАНИТЕ

Права на залогодателя

Чл. 8. (1) Залогодателят има право да запази държането на заложеното имущество.

(2) Залогодателят, който запазва държането на заложеното имущество, има право:

1. да използва в своята дейност заложеното имущество съобразно неговото предназначение;

2. (доп. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) да извършва сделки на разпореждане със заложеното имущество съгласно чл. 7.

(3) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) За извършване на разпоредителни сделки със заложеното имущество, извън посочените в чл. 7, е необходимо изрично съгласие на зложния кредитор, вписано в Централния регистър на особените залози и в съответния друг регистър.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Когато зложният кредитор не е дал съгласие по ал. 3, приобретателят придобива правата върху заложеното имущество, обременени със залога, и има положението на залогодател. Това правило се прилага и по отношение на всеки следващ приобретател на заложеното имущество, освен ако той установи, че е бил добросъвестен.

Задължения на залогодателя

Чл. 9. (1) Залогодателят, запазил държането на заложеното имущество, е длъжен да се грижи за запазването му с грижата на добър търговец, като:

1. застрахова заложеното имущество за своя сметка срещу общоприетите в търговския обмен рискове по начин, който осигурява възможност на зложния кредитор да се ползва от застрахователното обезщетение;

2. уведомява зложния кредитор за всички повреди и посегателства върху заложеното имущество;

3. уведомява зложния кредитор за всички производства, засягащи заложеното имущество;

4. писмено уведомява зложния кредитор за всички правни и фактически действия, водещи до прехвърляне или възникване на права на трети лица върху заложеното имущество или до промяна в неговата идентичност, и го снабдява с копия от документите, установяващи прехвърлянето или учредяването на правата;

5. уведомява третите лица, придобили права върху заложеното имущество, за правата на зложния кредитор;

6. при опасност от развала на заложеното имущество, след като извести зложния кредитор, продава имуществото и влага получената сума в банка за обезпечение на зложния кредитор.

(2) Залогодателят е длъжен да осигурява на зложния кредитор възможност да проверява състоянието на заложеното имущество.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) В случаите на ал. 1, т. 4 залогодателят е длъжен незабавно да поиска вписване в съответния регистър на промените в правата върху или в идентичността на заложеното имущество.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Залогодателят не може да се разпорежда със заложеното имущество след вписване на пристъпване към изпълнение. Извършените от залогодателя разпореждания със заложеното имущество след вписаното

пристъпване към изпълнение не могат да се противопоставят на зложния кредитор и присъединените кредитори по чл. 40.

(5) Залогодателят е длъжен при погасяване на залога да удовлетвори зложния кредитор с получената сума срещу отчужденото имущество.

Права на зложния кредитор

Чл. 10. (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1)

Зложният кредитор има право да се удовлетвори по предпочитание от:

1. цената на зложното имущество или от полученото за него обезщетение;
2. полученото от залогодателя срещу отчуждаването на зложното имущество;
3. равностойността на имуществото по т. 1 или 2, както и от равностойността на зложното имущество, в случай че това имущество не може да бъде отделено от останалото имущество на залогодателя или от имуществото на трето лице, при условие че зложното му право е противопоставимо на това лице;
4. доходите от зложното имущество, включително лихвите по зложното вземане, или от получената при събиране на зложното вземане сума.

(2) Зложният кредитор може да се удовлетвори по реда на този закон, като сам продаде зложното имущество или по реда на Гражданския процесуален кодекс. Образването на изпълнително производство по Гражданския процесуален кодекс по молба на зложния кредитор става въз основа на извлечение от съответния регистър за вписано пристъпване към изпълнение по отношение на зложното имущество.

(3) Зложният кредитор е присъединен вискател по право в изпълнителните производства по Гражданския процесуален кодекс и Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, в които изпълнението е насочено върху зложното имущество. В тези случаи обезпеченото вземане се счита изискуемо до размера на сумата по разпределението. Зложният кредитор упражнява правата си на присъединен вискател, включително правото да получи сумите по разпределението, въз основа на удостоверение от регистъра за вписан залог и декларация с нотариална заверка на подписа за актуалния размер на вземането си.

(4) В случаите по ал. 1, т. 3 удовлетворяването на зложния кредитор става по реда на Гражданския процесуален кодекс, като съдебният изпълнител събира равностойността на зложното имущество по реда на чл. 521 от Гражданския процесуален кодекс и извършва разпределение.

(5) Зложният кредитор може да впише по всяко време залога и срещу приобретател на зложното имущество, освен когато залогът е погасен по реда на чл. 7.

(6) Зложният кредитор въз основа на извлечение от регистъра за вписано обезпечение има право да получава от държавните органи и от третите лица, които държат, съхраняват или водят на отчет зложното имущество, информацията относно това имущество, достъпна за залогодателя.

Предсрочна изискуемост

Чл. 11. В случай, че залогодателят не изпълнява своите задължения по договора за залог, зложният кредитор може да иска изпълнение преди срока, както и да се удовлетвори от зложното имущество.

Глава трета ДЕЙСТВИЕ НА ЗАЛОГА СПРЯМО ТРЕТИ ЛИЦА

Противопоставимост на права

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Учреденият при условията и по реда на този закон залог е противопоставим на трети лица от момента на вписването му.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Залогът на вземане, договорът за продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената, договорът за лизинг и запорът не може да се противопоставят на кредитора, в полза на когото при условията и по реда на този закон се учредява залог върху вземане или върху продадено, отдадено на лизинг или заповорирано имущество, ако не са вписани в Централния регистър на особените залози по партидата на залогодателя.

(3) Когато този закон предвижда вписване в друг регистър, противопоставимостта възниква от вписването в другия регистър.

Придобиване на права върху заложеното имущество

Чл. 13. (1) Всяко лице, на което залогът може да бъде противопоставен, придобива правата върху заложеното имущество, обременени със залога, и има положението на залогодател.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.).

Поредност на особените залози

Чл. 14. (1) (Предишен текст на чл. 14, доп. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Поредността на особените залози върху едно и също имущество се определя от поредността на вписването им. За вписването на всеки следващ залог върху същото имущество е необходимо съгласието на предходните заложни кредитори. Това правило се прилага и за учредяване на залог върху актив, включен в заложено търговско предприятие при условията на чл. 21, ал. 3.

(2) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Поредността на особените залози върху имущество, което е образувано в резултат на преработване или присъединяване на заложените вещи, се определя от поредността на вписване на залозите върху суровините, материалите и частите, от които са получени преработените или присъединените вещи.

Ред на залога върху съвкупност

Чл. 15. (1) (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2003 г.) Продавачът на отделна вещь или право, получил в обезпечение на вземането си за цената залог върху вещта или правото, се удовлетворява от цената му преди кредитора, вписал по-рано залог върху съвкупността, част от която е станала вещта или правото. Същите права има и лице, на което е предоставен залог върху вещь или право за обезпечаване на предоставен от него заем за придобиване на вещь или правото.

(2) Правата на продавача, който си е запазил собствеността до изплащането на цената и правата на лизингодателя, са противопоставими на кредитора, вписал по-рано залог върху съвкупност.

(3) Правото на предпочтително удовлетворение по ал. 1 и противопоставимостта на правата по ал. 2 се погасяват, ако залогът, продажбата или съответно лизингът не бъдат вписани в 14-дневен срок от сключването им.

Ред на вземането, обезпечено с особен залог

Чл. 16. (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., доп., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.) Вземането, обезпечено с особен залог, се удовлетворява в поредността по чл. 136, ал. 1, т. 3 от

Закона за задълженията и договорите, съответно по чл. 722, ал. 1, т. 1 от Търговския закон или по чл. 94, ал. 1, т. 1 от Закона за банковата несъстоятелност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2003 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Вземането, обезпечено с особен залог, се удовлетворява от паричните суми по чл. 10, ал. 1, т. 1, 2 и 4, както ако върху тях би имало учреден залог.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2003 г.) Вземането, обезпечено с особен залог, се удовлетворява до размера по чл. 10, ал. 1, т. 3 предпочитително от цялото имущество на залогодателя преди вземанията по чл. 136, ал. 1, т. 5 от Закона за задълженията и договорите, съответно преди вземанията по чл. 722, ал. 1, т. 3 от Търговския закон.

Глава четвърта

ОСОБЕНИ СЛУЧАИ НА ЗАЛОГ

Залог на вземане

Чл. 17. (1) Залогът на вземане има действие спрямо длъжника по заложеното вземане след съобщаването му.

(2) Съобщението може да се направи както от залогодателя, така и от зложния кредитор и съдържа:

1. изявление, че вземането се залага;
2. описание на вземането и на заложената част;
3. данните за вписването на залога в регистъра.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Залогодателят няма право да се разпорежда, нито повторно да залага заложеното вземане без съгласието на зложния кредитор.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) До датата на вписване на пристъпването към изпълнение залогодателят може да събира заложеното вземане и неговите плодове, освен ако в договора за залог е предвидено друго. Когато в договора за залог е предвидено ограничение за длъжника да събира заложеното вземане или неговите плодове, тези ограничения се включват в съобщението по ал. 2, за да имат действие за длъжника по заложеното вземане.

(5) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Когато върху заложеното вземане бъде наложен запор преди пристъпване към изпълнение от зложния кредитор по реда на този закон, удовлетворяването на зложния кредитор се извършва чрез присъединяването му към изпълнителното производство, по което е наложен запорът.

Залог на безналична ценна книга и дялове на колективни инвестиционни схеми
(Загл. доп. – ДВ, бр. 62 от 2017 г.)

Чл. 18. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2017 г., бр. 83 от 2019 г., в сила от 22.10.2019 г.) Подлежащите на вписване по този закон обстоятелства относно залога на безналична ценна книга и дялове на колективни инвестиционни схеми се вписват в централния регистър на ценни книжа, воден от "Централен депозитар" – АД, както и когато е приложимо – в съответния централен депозитар на ценните книжа, при който са регистрирани ценните книжа.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г., доп., бр. 62 от 2017 г.) Залогодателят няма право да се разпорежда, нито повторно да залага заложената ценна книга или дялове на колективна инвестиционна схема без съгласието на зложния кредитор.

(3) (Нова - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Подлежащите на вписване по този закон обстоятелства относно залога на държавна ценна книга се вписват в регистрите за държавни ценни книжа.

(4) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) При залог на държавна ценна книга, същата се блокира по регистъра по чл. 35, ал. 1, т. 2 от Закона за държавния дълг или по съответните регистри по чл. 35, ал. 4 от същия закон, като при прехвърлянето ѝ между регистрите действието на залога и на вписаните обстоятелства относно залога се запазва. Редът, както и допълнителните изисквания при учредяването на залог върху държавна ценна книга се определят с наредбата по чл. 36, ал. 1 от Закона за държавния дълг.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2017 г., изм., бр. 83 от 2019 г., в сила от 22.10.2019 г.) Централният регистър на ценни книжа, воден от "Централен депозитар" – АД, съответно и централният депозитар на ценни книжа, при който са регистрирани ценните книжа, уведомява в срок от един работен ден съответното управляващо дружество за всяко вписване и заличаване на залог върху дялове на колективна инвестиционна схема. В случаите на обратно изкупуване на дялове на колективна инвестиционна схема, предмет на особен залог, се изисква съгласие от заложния кредитор по реда на чл. 8.

Залог на дял от търговско дружество

Чл. 19. (1) Договорът за залог на дял от търговско дружество се сключва в писмена форма с нотариална заверка на подписите.

(2) Подлежащите на вписване по този закон обстоятелства относно залог на дял се вписват в търговския регистър по партидата на дружеството.

Залог върху индустриална собственост

Чл. 19а. (Нов - ДВ, бр. 19 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Подлежащите на вписване по този закон обстоятелства относно залога на имущество по чл. 4, ал. 1, т. 5 се вписват в регистрите на Патентното ведомство на Република България.

Залог на съвкупност

Чл. 20. (1) (Предишен текст на чл. 20 - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Залогът на съвкупност тежи върху всеки неин елемент до отделянето му от съвкупността.

(2) (Нова - ДВ, бр. 42 от 1999 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Залогът на съвкупност преминава върху нейните елементи от момента на вписване на пристъпването към изпълнение. Преминаването не засяга противопоставимите заложни права върху отделни елементи от съвкупността, възникнали преди вписване на пристъпването към изпълнение върху съвкупността, освен ако пристъпилият към изпълнение заложен кредитор е вписал по-рано залог върху отделни елементи от съвкупността.

Залог на търговско предприятие

Чл. 21. (1) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Договорът за залог на търговско предприятие се сключва в писмена форма с нотариална заверка на подписите и за учредяването на залога е необходимо решение, взето съгласно чл. 262п от Търговския закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) Подлежащите на вписване по този закон обстоятелства относно залог на търговско предприятие се вписват в търговския регистър по делото на залогодателя.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Договорът за залог на търговско предприятие е противопоставим на трети лица, придобиващи права върху отделни активи на заложеното предприятие, когато е вписан и в съответния специален регистър, който се води за такива активи. Разпоредбите на чл. 7 и чл. 8, ал. 3 и 4 се прилагат съответно.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Когато в търговското предприятие е включен недвижим имот, заложеното право се разпростира и върху всички подобрения и приращения в имота, освен ако е уговорено друго.

(5) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) За преобразуване на залогодателя по реда на глава шестнадесета от Търговския закон се изисква съгласие на заложния кредитор, което подлежи на вписване.

(6) (Нова - ДВ, бр. 42 от 1999 г., изм., бр. 58 от 2003 г., предишна ал. 4, доп., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Освен ако между далия съгласие за преобразуването заложен кредитор и залогодателя не е уговорено друго, при преобразуване на залогодателя чрез разделяне и отделяне и чрез промяна на правната форма залогът на търговско предприятие следва и търговските предприятия на всички новоучредени дружества.

(7) (Нова - ДВ, бр. 58 от 2003 г., предишна ал. 5, доп., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Освен ако между далия съгласие за преобразуването заложен кредитор и залогодателя не е уговорено друго, при преобразуване на залогодателя чрез вливане, сливане, разделяне чрез придобиване, отделяне чрез придобиване и чрез прехвърляне на имущество върху едноличния собственик залогът на търговско предприятие преминава само върху съвкупността, която е принадлежала на залогодателя. В срока на отделното управление заложният кредитор може да поиска изпълнение или обезпечение съобразно правата си. Ако искането не бъде удовлетворено в едномесечен срок, кредиторът може да продаде съвкупността, принадлежала на залогодателя, като търговско предприятие по реда на този закон. С изтичането на срока на отделното управление залогът се погасява.

(8) (Нова - ДВ, бр. 58 от 2003 г., изм., бр. 34 от 2006 г., предишна ал. 6, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Едновременно с вписването на преобразуването Агенцията по вписванията вписва по фирмените дела на всяко от преобразуващите се дружества, както и на едноличния търговец при прехвърляне на имущество върху едноличен собственик, и преминаването на залога на търговско предприятие върху съответния правоприемник.

(9) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 42 от 1999 г., предишна ал. 5, бр. 58 от 2003 г., предишна ал. 7, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Правилата относно залога на съвкупност се прилагат и за залога на търговско предприятие.

Глава пета

ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТЪР НА ОСОБЕНИТЕ ЗАЛОЗИ

Централен регистър на особените залози

Чл. 22. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 100 от 2008 г., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) (1) Централният регистър на особените залози е електронна база данни, съдържаща обстоятелства и актове, вписани или обявени по реда на този закон.

(2) Всяко вписване, заличаване или обявяване се извършва в Централния регистър на особените залози по персонална партида на залогодателя в електронна форма, по която се прилагат заявленията и приложенияте към тях документи.

(3) Централният регистър на особените залози се води от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, наричана по-нататък "агенцията".

Наредба

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Министърът на правосъдието издава наредба за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози.

(2) В наредбата се определя съдържанието на заявленията, посочват се изчерпателно приложенията към тях за всеки вид вписване и заличаване съгласно изискванията на закона, както и техническите изисквания към електронните документи.

Публичност

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2008 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) (1) Регистърът е публичен. Всеки може да иска и да извършва справка, както и да иска издаване на удостоверение за липсата или за наличието на вписано обстоятелство и за документите, въз основа на които са извършени вписванията.

(2) Всеки има право на свободен и безплатен достъп до базата данни, съставляваща регистъра, и до електронния образ на документите, въз основа на които са извършени вписванията и заличаванията.

Справки и удостоверения

Чл. 24а. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) (1) Справките и удостоверенията могат да съдържат извлечение от Централния регистър на особените залози или копия от електронния образ на документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията или обявяванията.

(2) Справките са устни и писмени.

(3) Удостоверенията са официални документи.

(4) Копия от документи, съдържащи се в партидата на залогодател и заверени от длъжностните лица, имат силата на официални преписи.

Държавни такси

Чл. 25. (1) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) За вписването в регистъра, за извършване на писмени справки и за издаването на удостоверения се събира държавна такса.

(2) Размерът на държавната такса се определя с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(3) (Нова - ДВ, бр. 42 от 1999 г., изм. и доп., бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Когато съответният регистър по чл. 12 не се води от държавен орган, таксата се събира от съответния орган, който води регистъра, в размер, определен за държавните такси.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) За подадени по електронен път заявления размерът на таксата не може да надвишава 50 на сто от съответната такса, предвидена за подаване на заявления на хартиен носител.

(5) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Агенцията предоставя специализирани услуги за автоматизиран достъп до регистъра срещу такса по тарифата по ал. 2.

(6) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Достъпът до регистъра по служебен път на съда, държавните органи, местните органи, както и на други лица, посочени в закон, е безплатен.

(7) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2016 г., в сила от 1.07.2016 г., предишна ал. 4, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Държавните органи не дължат държавна такса по ал. 1.

Чл. 25а. (Нов - ДВ, бр. 100 от 2008 г., отг., бр. 38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.).

Глава шеста

ВПИСВАНИЯ

Подлежащи на вписване обстоятелства и обявяване на актове

Чл. 26. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., доп., бр. 108 от 2007 г., изм., бр. 100 от 2008 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) В съответния регистър по чл. 12 на вписване подлежат следните обстоятелства:

1. името, съответно наименованието, уникалният идентификатор на лицето, а при липсата на такъв – датата на раждане или номерът и партидата на вписването в съответния регистър, съответно адрес и адрес на управление, на:

- а) длъжника;
 - б) залогодателя;
 - в) заложния кредитор;
 - г) купувача и продавача по договор за продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената;
 - д) ползвателя и лизингодателя по договор за лизинг;
 - е) лицето, на което заложеното вземане следва да се изпълни до пристъпването към изпълнение;
2. описание на обезпеченото вземане и размерът на лихвите, ако такива са уговорени, както и размерът на сумата, за която е учреден залогът;
3. описание на заложеното, съответно продаденото със запазване на собствеността до изплащане на цената или отдаденото на лизинг имущество и неговата цена, ако е посочена;
4. срокът на залога;
5. условието на залога;
6. съгласието на заложния кредитор по чл. 8, ал. 3, чл. 21, ал. 5 и чл. 32, ал. 5.

(2) За да имат действие за залога, в съответния регистър се вписват и:

1. прехвърлянето на обезпеченото вземане, съответно на правата на продавача и на лизингодателя;
2. встъпването в правата на заложния кредитор при условията на чл. 32, ал. 6, както и встъпването в обезпеченото вземане, съответно в правата на продавача и на лизингодателя;
3. подновяването и заместването в задължението.

(3) На вписване подлежат и:

1. запорът върху имущество по чл. 4;
2. запорът върху обезпеченото вземане;
3. подновяването на вписването;
4. пристъпването към изпълнение;
5. изоставянето на изпълнението;
6. данните по ал. 1, т. 1 на депозитаря;
7. данните по ал. 1, т. 1 на управителя на предприятието;
8. поканата от търговеца до заложния кредитор за назначаване на управител на предприятие;
9. решението за откриване на производство по несъстоятелност;
10. решението за обявяване в несъстоятелност;

11. придобиването на права върху заложеното имущество;
 12. други промени във вписани обстоятелства, определени в наредбата по чл. 23.
- (4) (В сила от 1.01.2023 г. - изм., ДВ, бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) На обявяване в регистъра подлежат:
1. списъкът по чл. 39, ал. 1, изготвен от депозитаря;
 2. окончателният списък по чл. 39, ал. 4, изготвен от депозитаря;
 3. разпределението по чл. 41, ал. 1, изготвено от депозитаря;
 4. обявлението за продажба по чл. 37, ал. 3 от зложния кредитор.

Вписване и заличаване

(Загл. изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.)

Чл. 27. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., доп., бр. 100 от 2008 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Вписване и заличаване се извършват въз основа на заявление по образец. Образците на заявления се утвърждават от изпълнителния директор на агенцията.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа:

1. данни за заявителя;
2. подлежащите на вписване обстоятелства;
3. съгласие за вписването;
4. декларация за истинността на заявените обстоятелства;
5. подпис на заявителя.

(3) Вписване може да се заяви от:

1. длъжника, залогодателя, съответно от зложния кредитор – в случаите на учредяване на залог по този закон;
2. купувача и продавача по договор за продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената;
3. ползвателя и лизингодателя по договор за лизинг;
4. друго лице в предвидените по закон случаи.

(4) Към заявлението за вписване на обстоятелства по чл. 26, ал. 1 се прилага договорът за особен залог, съответно договорът за продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената или договорът за лизинг, и писмено съгласие за вписването с нотариална заверка на подписа на залогодателя, съответно на купувача на изплащане или на ползвателя.

(5) Към искането за вписване на обстоятелства по чл. 26, ал. 2 се прилага документ за извършената сделка, както и:

1. в случаите по чл. 26, ал. 2, т. 1 – писменото съгласие с нотариална заверка на подписа на зложния кредитор, продавача или лизингодателя;
2. в случаите по чл. 26, ал. 2, т. 2 – официален документ, удостоверяващ удовлетворяването на зложния кредитор, съответно на продавача или лизингодателя, или тяхно писмено потвърждение с нотариална заверка на подписа;
3. в случаите по чл. 26, ал. 2, т. 3 – писменото съгласие с нотариална заверка на подписа на залогодателя.

(6) Заличаването на вписания по реда на този закон залог, договор за продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената или договор за лизинг става въз основа на писменото съгласие на зложния кредитор, съответно на продавача на изплащане или на лизингодателя с нотариална заверка на подписа, или въз основа на влязъл в сила съдебен акт, с който се постановява заличаването.

(7) Вписването и заличаването се заявяват лично или от адвокат с изрично пълномощно за извършване на съответното вписване или заличаване.

Хартиен носител

Чл. 27а. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) (В сила от 1.01.2023 г. - изм., ДВ, бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Заявленията, актовете на съда, на друг държавен орган и на лице, осъществяващо публични функции, и жалбите, подадени на хартиен носител, се въвеждат в информационната система чрез снемане на електронен образ от тях и приложенияте към тях документи. Идентичността на представените документи на хартиен носител с документите в електронна форма се удостоверява от служител на агенцията с подпис и отбелязване върху всяка страница.

(2) (В сила от 1.01.2023 г. - изм., ДВ, бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) До доказване на противното се смята, че електронният документ, създаден по посочения в ал. 1 начин, е идентичен с документа, подаден на хартиен носител.

(3) Заявленията на хартиен носител се подават в което и да е териториално звено на агенцията по седалищата на окръжните съдилища.

Електронна форма

Чл. 27б. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) (1) Агенцията осигурява възможност за приемане на документите по чл. 27а, ал. 1 в електронна форма.

(2) Когато се изисква подаването на документи с нотариална заверка, техният електронен образ се прилага към заявлението.

Език

Чл. 27в. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Заявлението и приложенията към него се подават на български език.

(2) Документите по ал. 1 могат да се представят и на чужд език със заверен превод на български език.

Актове на съда, на други държавни органи и на лица, осъществяващи публични функции

Чл. 27г. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) В случаите, предвидени със закон, вписване и заличаване се извършват въз основа на акт на съда, на друг държавен орган и на лице, осъществяващо публични функции. Искането за вписване или обявяване се изпраща служебно на съответния регистър.

Длъжностно лице по вписванията

Чл. 27д. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Вписванията в Централния регистър на особените залози се извършват от длъжностни лица по вписванията, които се назначават при условията и по реда чл. 20 от Закона за търговския регистър.

Разглеждане на заявленията

Чл. 28. (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) (1) Заявленията за вписване, заличаване и обявяване се разглеждат от длъжностното лице по вписванията по реда на постъпването им.

(2) Длъжностното лице по вписванията се произнася по заявленията за вписване, заличаване и обявяване незабавно, освен ако със закон е предвидено друго.

(3) Длъжностното лице по вписванията проверява:

1. подадено ли е заявление за исканото вписване, заличаване или обявяване при спазване на предвидените за това форма и ред;
2. заявеното обстоятелство подлежи ли на вписване и не е ли вписано, или представеният акт подлежи ли на обявяване и не е ли обявен в регистъра;
3. заявлението подадено ли е от оправомощено лице;
4. към заявлението приложени ли са всички документи съгласно изискванията на закона, съответно подлежащият на обявяване акт;
5. съществуването на заявеното за вписване обстоятелство и съответствието му със закона установяват ли се от представените документи по т. 4, съответно подлежащият на обявяване акт отговаря ли по външните си белези на изискванията на закона;
6. представена ли е декларацията по чл. 27, ал. 2, т. 4;
7. платена ли е дължимата държавна такса.

Вписване, заличаване и обявяване

Чл. 28а. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) (1) Длъжностното лице по вписванията в Централния регистър на особените залози извършва незабавно вписване, заличаване, съответно обявяване на акт, когато са налице предвидените в чл. 28, ал. 3 изисквания.

(2) Вписването и заличаването се извършват чрез последователно въвеждане на информация за вписаното обстоятелство в регистъра.

(3) Обявяването се извършва чрез пренасяне на съдържанието на представения документ в регистъра във формат, подлежащ на автоматизирана обработка.

(4) Вписването, заличаването и обявяването се считат за извършени в деня на подаване на заявлението, включително при вписване, заличаване и обявяване, постановени след отмяна на отказ от съда.

Отказ за вписване и заличаване

Чл. 28б. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) (1) Длъжностното лице по вписванията в Централния регистър на особените залози постановява мотивиран отказ, когато не е налице някое от предвидените в чл. 28, ал. 3 изисквания. Отказът се вписва по партидата на залогодателя и се връчва на заявителя незабавно след постановяването му по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(2) Когато заявителят е посочил в заявлението, че желае да бъде уведомяван по електронен път, отказът се изпраща на посочения от него електронен адрес. В този случай не се изисква потвърждаване на получаването на отказа.

Обжалване на отказ

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) (1) Отказът да бъде извършено вписването подлежи на обжалване пред окръжния съд по местоживеенето, съответно по седалището на заявителя, в 7-дневен срок от връчването му.

(2) Жалбата се подава чрез съответния регистър, който вписва жалбата в партидата на залогодателя и изпраща незабавно подадената жалба заедно с приложенията към нея на съда

заедно с постановения отказ, заявлението и приложенията към него, както и доказателства за връчването му на заявителя.

(3) Съдът разглежда жалбата в състав от един съдия в закрито заседание по реда на глава двадесет и първа "Обжалване на определенията" от Гражданския процесуален кодекс. Решението на съда подлежи на обжалване в 7-дневен срок от съобщаването му пред съответния апелативен съд, чието решение е окончателно.

(4) При отмяна на отказа съдът постановява решение, с което дава задължителни указания на съответния регистър да се извърши исканото вписване, заличаване или обявяване. Съдът изпраща решението заедно с документите във връзка с вписването, заличаването или обявяването на съответния регистър.

(5) В случай на отмяна на отказ за вписване на обстоятелства по чл. 26, съответно обявяване, заявеното вписване, съответно обявяване, се извършва по реда на постъпването на заявлението, по което е постановен отказът, и има действие от датата на подаване на заявлението за вписване.

Грешки и непълноти

Чл. 29а. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Грешки и непълноти, допуснати при вписване или заличаване на обстоятелства, или при обявяване на актове, включително при несъответствие между данните, отразени в заявлението, и данните в приложенията към него, се отстраняват служебно или по искане на заинтересовано лице чрез ново вписване, съответно обявяване.

Действие на вписването

Чл. 30. (1) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Вписаното обстоятелство се счита известно на третите добросъвестни лица от момента на вписването.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Действието на вписването трае 5 години от деня, в който е извършено първоначалното вписване на обстоятелството по чл. 26, ал. 1 и ал. 3, т. 1. То може да бъде продължено, ако вписването се поднови, преди този срок да е изтекъл.

(3) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Когато срокът изтече, без да се извърши подновяване, залогът може да се впише наново. В такъв случай той има ред от новото вписване.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Представените документи по чл. 26, ал. 4 се счита, че са станали известни на третите лица от момента на обявяването.

Приложимост на правилата за публичност на регистъра и на регистърното производство

Чл. 31. Правилата за публичност на регистъра и на регистърното производство се прилагат съответно, когато в друг регистър се вписват обстоятелства по този закон.

Глава седма

ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ЗАЛОЖЕНОТО ИМУЩЕСТВО

Вписване на пристъпване към изпълнение

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2003 г., доп., бр. 108 от 2007 г., изм., бр. 100 от 2008 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Заложният кредитор с първи по ред залог може да

впише пристъпване към изпълнение върху заложеното имущество в случай на неизпълнение на обезпеченото със залог по този закон задължение.

(2) Кредиторът е длъжен да заяви за вписване в регистъра, че пристъпва към изпълнение, и да извести залогодателя за започване на изпълнението. Кредиторът има същите задължения и когато изостави изпълнението.

(3) С вписването на пристъпване към изпълнение заложеното имущество преминава в разпореждане на заложния кредитор. Той има право да вземе мерки за запазването му, да го управлява и да го продаде.

(4) Извършените от длъжника сделки на управление и разпореждане със заложеното имущество след вписване на пристъпването към изпълнение не могат да се противопоставят на заложния кредитор и на присъединените кредитори по чл. 40, които се удовлетворяват от заложеното имущество, независимо от извършените сделки с него.

(5) Кредитор с последващ залог може да впише пристъпването към изпълнение само ако предходните заложни кредитори са дали съгласие. Съгласията на заложните кредитори по изречение първо се дават с нотариална заверка на подписа и се вписват в съответния регистър, в който е вписан залогът.

(6) При липса на съгласие от предходните заложни кредитори кредиторът с последващ залог може да впише пристъпване към изпълнение само след като е удовлетворил всички предходни кредитори. В този случай той встъпва в правата им.

(7) Не може да впише пристъпване към изпълнение кредитор, чийто залог е вписан след вписан заповест по реда на този закон върху същото имущество.

Конкуренция

Чл. 32а. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Заложеното имущество, върху което е насочено изпълнението по реда на Гражданския процесуален кодекс или Данъчно-осигурителния процесуален кодекс преди вписване на пристъпване към изпълнение по реда на този закон, се продава от съдебния или от публичния изпълнител.

(2) Насочването на изпълнение по реда на Гражданския процесуален кодекс или Данъчно-осигурителния процесуален кодекс по отношение на заложеното по този закон имущество не спира започнатото изпълнение по чл. 32.

Съобщение до залогодателя

Чл. 33. (1) Съобщението до залогодателя за пристъпване към изпълнение е в писмена форма и съдържа:

1. изявление, че се пристъпва към изпълнение, с посочване на данните за вписването на това обстоятелство в регистъра;
2. описание на вземането и каква част от него се търси;
3. описание на заложеното имущество;
4. избор на начин на изпълнение при залог на търговско предприятие.

(2) Съобщението за изоставяне на изпълнението е в писмена форма и съдържа:

1. изявление, че се изоставя изпълнението, с посочване на данните за вписването на това обстоятелство в регистъра;
2. описание на вземането и каква част от него е търсена;
3. описание на заложеното имущество.

Мерки за запазване на заложеното имущество

Чл. 34. Заложният кредитор има право:

1. (доп. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) да получи държането на заложеното имущество, включително да получи търговските книги на залогодателя, когато предмет на залога е цяло търговско предприятие;
2. да извести третото задължено лице за започването на изпълнението, ако изпълнението се насочва върху вземане на залогодателя;
3. (нова - ДВ, бр. 19 от 2003 г., доп., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) да иска от държавните органи, които водят на отчет заложеното имущество, да отразят неговото преминаване в разпореждане на заложния кредитор; съответните държавни органи са длъжни да отразят това обстоятелство в регистър, в който се води на отчет заложеното имущество.
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 19 от 2003 г.) да вземе мерки за:
 - а) запазване, поддържане и застраховане на заложеното имущество;
 - б) (доп. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) получаване на доходи от заложеното имущество, включително като го отдава под наем на трети лица;
 - в) увеличаване на продажната цена или намаляване на разходите за продажбата.

Мерки на принуда

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2003 г., бр. 43 от 2005 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 101 от 2010 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Когато залогодателят не окаже необходимото съдействие за изпълнение върху заложеното имущество или за запазването му, заложният кредитор въз основа на извлечение от регистъра за вписан залог и вписано пристъпване към изпълнение може да поиска от съдебния изпълнител предаването на заложените движими вещи по реда на чл. 521 от Гражданския процесуален кодекс.

(2) При залог върху търговско предприятие съдебният изпълнител въвежда заложния кредитор и посочения от него управител в помещенията, в които се намира управлението на предприятието по реда на чл. 522 от Гражданския процесуален кодекс, и му предава търговските книги на залогодателя. При необходимост съдебният изпълнител се ползва от правата по чл. 431, ал. 1 и 2 от Гражданския процесуален кодекс. Когато изпълнението е насочено към включен в заложеното предприятие недвижим имот, заложният кредитор може да поиска от съдебния изпълнител въвод в имота по реда на чл. 522 от Гражданския процесуален кодекс.

(3) Заложният кредитор може да поиска от съда, по реда на обезпечаване на искове, налагането на мярка по чл. 397, ал. 1, т. 3 от Гражданския процесуален кодекс, каквато би била подходяща в случай на недадено от залогодателя съдействие.

Оспорване

Чл. 36. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., бр. 19 от 2003 г., бр. 43 от 2005 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Залогодателят може да оспори вземането или заложеното право по общия исков ред, а когато е образувано производство по принудително изпълнение – по реда на чл. 439 от Гражданския процесуален кодекс.

(2) Всяко трето лице, чието право е засегнато от изпълнението по този закон, може да предяви иск срещу залогодателя и заложния кредитор, за да установи, че залогът му е непротивопоставим или че имуществото, върху което е насочено изпълнението, не принадлежи на залогодателя.

Продажба на заложеното имущество от заложния кредитор

Чл. 37. (Доп. - ДВ, бр. 19 от 2003 г., изм., бр. 59 от 2007 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Вписалият пристъпване към изпълнение заложен кредитор има право да продаде от свое име и за сметка на залогодателя заложеното имущество след изтичането на две седмици от вписването, че е пристъпил към изпълнение.

- (2) Продажбата се извършва само срещу заплащане на пълния размер на цената на депозитаря.
- (3) (В сила от 1.01.2023 г. - изм., ДВ, бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) При продажбата кредиторът е длъжен да положи грижата на добър търговец и да обяви в съответния регистър, че продава заложеното имущество, както и условията за продажбата му.
- (4) (В сила от 1.01.2023 г. - изм., ДВ, бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) В обявлението за продажбата се посочват:
1. данни за залогодателя;
 2. описание на продаваното имущество;
 3. минималната цена, на която се приемат предложенията;
 4. редът и начинът на продажба;
 5. мястото и денят, в който ще се извърши продажбата;
 6. крайният срок за приемане на предложенията за закупуване на заложеното имущество.
- (5) (В сила от 1.01.2023 г. - изм., ДВ, бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Обявлението за продажба на заложеното имущество се обявява в съответния регистър и се предоставя за публикуване в специалния бюлетин на Министерството на икономиката в срок най-малко 14 дни преди изтичане на срока за продажбата.
- (6) (В сила от 1.01.2023 г. - изм., ДВ, бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) В първото обявление за продажба продажната цена на недвижимия имот не може да бъде по-ниска от данъчната оценка, а продажната цена на движимите вещи не може да бъде по-ниска от застрахователната им стойност, когато имат такава. Това правило не се прилага при последващите обявления за продажба на същото имущество.
- (7) При продажба на заложените движими вещи, които не принадлежат на залогодателя, се прилагат правилата на чл. 482 от Гражданския процесуален кодекс.
- (8) Извършената продажба от заложенния кредитор погасява само залозите, учредени по реда на този закон, а всички останали обезпечения върху продаденото имущество, както и наложените върху него обезпечителни мерки се запазват.

Депозитар

- Чл. 38.** (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Депозитарят се посочва от заложенния кредитор. Той трябва да бъде адвокат или регистриран одитор.
- (2) Депозитар не може да бъде длъжникът, залогодателят, техен кредитор или управителят на заложеното предприятие, както и съпруг или роднина на някое от посочените лица по права линия – без ограничение, по сребрена линия – до четвърта степен, или по сватовство – до трета степен.
- (3) Депозитарят носи отговорност към залогодателя, към заложенния кредитор, който го е посочил, и към останалите кредитори на залогодателя за виновно причинените вреди при осъществяване на дейността си.
- (4) Депозитарят се застрахова за времето, през което е назначен за депозитар по вписано пристъпване към изпълнение, за вредите, които могат да настъпят вследствие на виновно неизпълнение на неговите задължения. Минималният размер на застрахователната сума е размерът на сумата, за която е вписано пристъпването към изпълнение. Копие от застрахователната полица се прилага към заявлението за вписване на пристъпването към изпълнение, в което е посочен депозитарят.

Задължения на депозитаря

Чл. 39. (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2008 г.) Депозитарят изготвя списък на лицата, имащи права върху заложеното имущество, въз основа на данните от съответния регистър по чл. 12, като посочва размера и привилегиата на всяко вземане.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Депозитарят съобщава списъка по ал. 1 на залогодателя, на длъжника и на включените в списъка лица, като го обявява в регистъра, в който е вписано пристъпването към изпълнение.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) В двуседмичен срок от обявяването на списъка в съответния регистър лицата по ал. 2 могат да депозират възражения срещу списъка пред депозитаря.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) След като прецени постъпилите възражения, депозитарят изготвя окончателен списък и го съобщава на лицата по ал. 2 в двуседмичен срок от изтичане на срока за възражения, като го обявява в съответния регистър.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Депозитарят открива на свое име специална сметка в банка, по която се превеждат сумите, получени при изпълнение върху заложеното имущество. Сметката на депозитаря не подлежи на заповест за негови лични или в негово друго качество задължения.

(6) Депозитарят удостоверява всяко плащане в брой на суми, получени при изпълнение върху заложеното имущество, като същия ден внася получените суми по откритата сметка.

(7) Депозитарят изготвя разпределение на получените от него суми.

(8) Депозитарят дава информация на залогодателя, длъжника и лицата по чл. 40.

Присъединяване на кредитори

Чл. 40. (1) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Присъединени кредитори по право са всички лица, които имат право върху заложеното имущество, удостоверено в регистъра по реда на този закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Третите лица, претендиращи противопоставими права върху отчуждено по реда на тази глава имущество за вземанията си по чл. 482 от Гражданския процесуален кодекс, както и другите кредитори на залогодателя не могат да се присъединяват. Те могат да наложат заповест върху постъпилата, съответно върху останалата след разпределението сума.

Разпределение

Чл. 41. (1) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) След набиране на достатъчна сума и ако окончателният списък по чл. 39, ал. 4 е изготвен, депозитарят извършва разпределение, което съобщава на залогодателя, длъжника и лицата по чл. 40, ал. 1, като го обявява в съответния регистър.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 1.01.2023 г. - изм., бр. 65 от 2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Разпределението подлежи на обжалване пред районния съд по местожителството на залогодателя в 7-дневен срок от обявяването му в съответния регистър. Районният съд се произнася по жалбите в открито заседание. Решението на съда подлежи на обжалване по реда на чл. 278 от Гражданския процесуален кодекс.

(3) Депозитарят незабавно предава на кредиторите сумите по разпределението след влизането му в сила.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Остатъкът от набраната сума се предава на залогодателя, ако в 14-дневен срок от съобщението той представи удостоверение за липса на публични задължения към държавата по чл. 87, ал. 6 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2005 г., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Когато удостоверението по ал. 4 не бъде представено, както и ако върху остатъка от набраната сума е наложен заповор, същата се превежда по сметка на публичния или съдебния изпълнител, наложил заповора, а в останалите случаи – по сметка на избран от депозитаря съдебен изпълнител по постоянния адрес, съответно по седалището на залогодателя. За извършените действия по изречение първо депозитарят писмено уведомява залогодателя.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Когато до предаването на сумата бъде наложен заповор върху постъпилата сума от лицата по чл. 40, ал. 2, същата се превежда по сметката на съдебния изпълнител, наложил заповора, който извършва ново разпределение. В този случай се прекратява висящото производство по жалби срещу разпределението, изготвено от депозитаря.

Спорове между кредитори

Чл. 42. (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Правата на присъединен кредитор могат да бъдат оспорени от друг присъединен кредитор, както и от лице по чл. 40, ал. 2 по реда на чл. 464 от Гражданския процесуален кодекс.

Несъстоятелност

Чл. 43. (1) Откриването на производство по несъстоятелност на залогодателя не спира започнатото изпълнение по чл. 32.

(2) Синдикът предава имуществото на заложенния кредитор за изпълнение по реда на чл. 32, когато установи наличието на залози, вписани по реда на този закон.

(3) Ако заложеното имущество или част от него не се намери у залогодателя, производството по чл. 35, ал. 2 - 5 се развива в рамките на производството по несъстоятелността.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Когато за залогодателя е открито производство по несъстоятелност, преди да е вписано пристъпване към изпълнение, заложенният кредитор се удовлетворява в рамките на производството по несъстоятелност.

Глава осма

ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ЦЕННА КНИГА, ВЗЕМАНЕ И ДЯЛ ОТ ТЪРГОВСКО ДРУЖЕСТВО (Загл. изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.)

Изпълнение върху ценна книга

Чл. 44. (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Кредиторът, в чиято полза е заложена ценна книга, има право да я прехвърли по надлежния за нея начин. Когато ценната книга се прехвърля с джиро, редът на джирата не се прекъсва.

(2) Ако ценната книга има борсова цена, тя се продава по цената, обявена от борсата един ден преди прехвърлянето.

Изпълнение върху вземане

Чл. 44а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) (1) Кредиторът, в чиято полза е заложено вземане, може да го продаде. Ако вземането е парично, кредиторът може да го събере.

(2) Паричното вземане се счита възложено за събиране на заложния кредитор с вписването на пристъпване към изпълнение.

(3) Постъпленията при събиране на вземането се получават от депозитаря.

Изпълнение върху дял от търговско дружество

Чл. 45. (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Кредиторът, в чиято полза е заложен дял от търговско дружество, има право в случай на неизпълнение да отправи изявление за прекратяване на дружеството съгласно чл. 96 от Търговския закон или за прекратяване на участието на залогодателя в дружеството със заложения дял съгласно чл. 125, ал. 2 от Търговския закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 1999 г.) Към изявлението по ал. 1 се прилагат извлечения от регистъра за вписания залог и за пристъпването към изпълнение.

Глава девета

ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ТЪРГОВСКО ПРЕДПРИЯТИЕ

Удовлетворяване от търговско предприятие

Чл. 46. (Доп. - ДВ, бр. 42 от 1999 г., изм., бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Заложният кредитор може по свой избор да се удовлетвори от търговското предприятие като съвкупност от права, задължения и фактически отношения или от отделни негови елементи. Изборът се заявява при вписване на пристъпване към изпълнение, като във втория случай кредиторът посочва и елементите, от които ще се удовлетворява. Пристъпването към изпълнение върху отделни елементи се вписва и в съответния регистър по чл. 21, ал. 3. Промяната на начина на удовлетворяване се вписва в регистъра, в който е вписано пристъпването към изпълнение.

(2) Когато заложният кредитор избере да се удовлетвори от отделни елементи на търговското предприятие, той може да ги продаде по реда на чл. 37, като е длъжен да продаде първо онези от тях, продажбата на които би затруднила в най-малка степен дейността на предприятието.

(3) Продажбата на недвижим имот може да се извърши по избор на кредитора по реда на чл. 37 или от съдебен изпълнител по реда за изпълнение върху недвижими имоти на Гражданския процесуален кодекс.

(4) Когато заложният кредитор избере да се удовлетвори от търговското предприятие като съвкупност от права, задължения и фактически отношения, той назначава управител на предприятието. В този случай при вписването на пристъпване към изпълнение се прилага съгласието на управителя за назначаването му.

(5) За управител на търговско предприятие по ал. 4 може да бъде назначавано лице, което има завършено висше икономическо или висше юридическо образование и не по-малко от 5-годишен стаж по специалността. Управителят не може да бъде длъжникът, залогодателят, техен кредитор или депозитарят, както и съпруг или роднина на някое от посочените лица по права линия – без ограничение, по сребрена линия – до четвърта степен, или по сватовство – до трета степен.

(6) С вписването на управителя на предприятие в търговския регистър се прекратяват правомощията на органите на залогодателя – юридическо лице. Залогодателят се лишава от

право да управлява и да се разпорежда със заложеното имущество. Залогодателят се представлява, а дейността му се управлява от управителя.

(7) Управителят носи отговорност към залогодателя, към зложния кредитор и към присъединените кредитори по чл. 40 за виовно причинените вреди при осъществяване на дейността си.

(8) Управителят се застрахова за времето, през което е вписан за управител, за вредите, които могат да настъпят вследствие на виовно неизпълнение на неговите задължения. Минималният размер на застрахователната сума е сумата, за която е вписано пристъпването към изпълнение. Копие от застрахователната полица се прилага към заявлението на зложния кредитор за пристъпването към изпълнение и вписване на управител.

Съдействие и отговорност

Чл. 47. (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) Всяко от лицата, чиито правомощия са прекратени с вписването на управител, е длъжно да предостави на управителя цялата необходима информация и да оказва необходимото съдействие на управителя за изпълнение на неговите функции.

(2) Лицата, чиито правомощия са прекратени с вписването на управител, носят отговорност за всички вреди, претърпени от залогодателя, зложния кредитор и от всички трети лица в резултат на извършени от тях действия и сделки след прекратяване на правомощията им.

Управление

Чл. 48. (1) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) Назначеният управител на предприятието управлява и представлява залогодателя и извършва всички действия, които са могли да извършват лицата, чиито правомощия са прекратени с вписването му за управител. Той не може да обременява с тежести включените в предприятието недвижими имоти, да поема менителнични задължения и да взема заеми. Със съгласието на зложния кредитор управителят може да извършва разпоредителните действия по чл. 52.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.).

(3) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) По икове във връзка с дейността на зложното търговско предприятие залогодателят се представлява от назначения управител на търговското предприятие. Когато иковете са относно обезпеченото вземане или учредения по реда на този закон залог за обезпечаването му, залогодателят извършва процесуалните действия лично или чрез упълномощено от него лице.

Задължения на управителя на предприятие

Чл. 49. Управителят на предприятие е длъжен:

1. да приеме търговското предприятие по опис;
2. да управлява търговското предприятие и да представлява търговеца, като взема всички мерки за запазване на неговите интереси с грижата на добър търговец.

Прекратяване на правата на управителя на предприятие

Чл. 50. Правата на управителя на предприятие се прекратяват:

1. при негов отказ;
2. с назначаването на нов управител;
3. с поставянето му под запрещение или със смъртта му;
4. с прекратяване на залога;
5. (изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) с решение на съда при нарушение на закона.

Възстановяване на правото на управление

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) Ако зложният кредитор не назначи нов управител на търговското предприятие в продължение на две седмици от вписването на покана да стори това, търговецът възстановява правото си на управление, след като подаде заявление до Агенцията по вписванията.

Удовлетворяване при вписано пристъпване към изпълнение върху предприятието като съвкупност от права, задължения и фактически отношения

Чл. 52. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.) (1) При вписано пристъпване към изпълнение върху предприятието като съвкупност от права, задължения и фактически отношения зложният кредитор се удовлетворява от:

1. приходите от дейността на предприятието;
2. цената, получена при продажбата на търговското предприятие по реда на чл. 15 от Търговския закон или на обособена част от търговското предприятие по смисъла на § 1а от допълнителните разпоредби на Търговския закон.

(2) Управителят може в рамките на мерките по чл. 49, т. 2 да предложи на зложния кредитор да продаде по реда на чл. 37 несвързани с основната дейност на предприятието активи, като в този случай тежестите върху тези активи, с изключение на залога върху търговското предприятие, се запазват. За извършването на продажба по изречение първо не е необходимо вписване на промяна в начина на удовлетворяване.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Договорите за залог, сключени въз основа на чл. 36 и 37 от Закона за банките и кредитното дело и чл. 12 от Закона за стопанската дейност на чуждестранните лица и за закрила на чуждестранните инвестиции, запазват действието си, като се прилагат разпоредбите на този закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 1997 г.) Договорите по ал. 1, станали противопоставими при условията и по реда на чл. 156, ал. 2 и чл. 162 от Закона за задълженията и договорите, запазват противопоставимостта си в продължение на десет месеца от влизането в сила на този закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 86 от 1997 г.) За вписването на договорите по ал. 1 не се прилага изискването на чл. 27, ал. 2.

§ 2. Параграф 1, ал. 2 се прилага и към договори за продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената, станали противопоставими при условията и по реда на чл. 205 от Закона за задълженията и договорите.

§ 3. (1) Член 15, ал. 1 и 2 се прилагат за заварените договори за залог, продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената и лизинг, ако договорите се впишат в 14-дневен срок от влизането в сила на закона.

(2) Член 27, ал. 2 не се прилага при вписване на договори по ал. 1 с достоверна дата.

§ 4. В Закона за банките и кредитното дело (обн., ДВ, бр. 25 от 1992 г., бр. 62 от 1992 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1992 г.; изм., бр. 59 и 109 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 12, 42 и 90 от 1996 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 36 ал. 2 и 3 се отменят.

2. Член 37 се изменя така:

"Чл. 37. Когато кредитът не бъде издължен на падежа, банката има право да получи изпълнителен лист по извлечение от сметка."

§ 5. Този закон влиза в сила от 1 април 1997 г.

§ 6. Изпълнението на закона се възлага на министъра на правосъдието.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози
(ДВ, бр. 86 от 1997 г.)

§ 2. Параграф 1, ал. 3 от преходните и заключителните разпоредби се прилага и по отношение на заявленията, подадени до влизането в сила на този закон.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози
(ДВ, бр. 42 от 1999 г.)

§ 23. Заварените към 31 декември 1998 г. производства по отменените чл. 16 и 17 от Закона за чуждестранните инвестиции (обн., ДВ, бр. 97 от 1997 г.; попр., бр. 99 от 1997 г.) се довършват по досегашния ред.

.....

(*ЗАКОН за изменение на Закона за търговския регистър
(ДВ, бр. 80 от 2006 г., в сила от 3.10.2006 г.)

§ 1. В § 56 от преходните и заключителните разпоредби думите "1 октомври 2006 г." се заменят с "1 юли 2007 г."

.....

(*ЗАКОН за изменение на Закона за търговския регистър
(ДВ, бр. 53 от 2007 г., в сила от 30.06.2007 г.)

§ 1. В § 56 от преходните и заключителните разпоредби думите "1 юли 2007 г." се заменят с "1 януари 2008 г."

.....

ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА

към Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози
(ДВ, бр. 100 от 2008 г.)

§ 8. Започнатите, но неприключени към деня на влизане в сила на този закон производства за вписване на обстоятелства по чл. 26, ал. 3, т. 11, 12 и 13 се прекратяват.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител
(ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.)

.....

§ 84. (В сила от 18.05.2012 г. - ДВ, бр. 38 от 2012 г.) В срок до един месец от обнародването на този закон в "Държавен вестник":

1. Министерският съвет привежда Класификатора на длъжностите в администрацията в съответствие с този закон;

2. компетентните органи привеждат устройствените актове на съответната администрация в съответствие с този закон.

§ 85. (1) Правоотношенията с лицата от администрациите по Закона за радиото и телевизията, Закона за независимия финансов одит, Закона за електронните съобщения, Закона за Комисията за финансов надзор, Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, Кодекса за социално осигуряване, Закона за здравето осигуряване, Закона за подпомагане на земеделските производители и Закона за пътищата се уреждат при условията и по реда на § 36 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител (ДВ, бр. 24 от 2006 г.).

(2) С акта за назначаването на държавния служител се:

1. присъжда определения в Класификатора на длъжностите в администрацията минимален ранг за заеманата длъжност, освен ако служителят притежава по-висок ранг;

2. определя индивидуална основна месечна заплата.

(3) Допълнително необходимите средства за осигурителни вноски на лицата по ал. 2 се осигуряват в рамките на разходите за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски по бюджетите на съответните разпоредители с бюджетни кредити.

(4) Министерският съвет да извърши необходимите промени по извънбюджетната сметка на Държавен фонд "Земеделие", произтичащи от този закон.

(5) Органите на управление на Националния осигурителен институт и на Националната здравноосигурителна каса да извършат необходимите промени по съответните бюджети, произтичащи от този закон.

(6) Неизползваните отпуски по трудовите правоотношения се запазват и не се компенсират с парични обезщетения.

§ 86. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон индивидуалната основна месечна заплата на служителя се определя така, че същата, намалена с дължимия данък и задължителните осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, да не е по-ниска от получаваната до този момент брутна месечна заплата, намалена с дължимите задължителни осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, и дължимия данък.

(2) В брутната заплата по ал. 1 се включват:

1. основната месечна заплата или основното месечно възнаграждение;

2. допълнителни възнаграждения, които се изплащат постоянно заедно с полагащата се основна месечна заплата или основно месечно възнаграждение и са в зависимост единствено от отработеното време.

§ 87. Законът влиза в сила от 1 юли 2012 г. с изключение на § 84, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози

(ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г.,

изм., бр. 65 от 2018 г., в сила от 7.08.2018 г.,

бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г.,

изм. и доп., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.)

§ 49. (1) Вписаните преди влизането в сила на този закон залози запазват действието си.

(2) Този закон се прилага и за залозите, вписани преди влизането му в сила.

§ 50. (1) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2018 г., в сила от 7.08.2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Започналите до 1 януари 2023 г. регистърни производства се приключват по досегашния ред.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2018 г., в сила от 7.08.2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Образованите и неприключили до 1 януари 2023 г. производства по обжалване на откази пред министъра на правосъдието се разглеждат по досегашния ред.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2018 г., в сила от 7.08.2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Образованите пред съда и неприключили до 1 януари 2023 г. съдебни производства по обжалване на откази на вписвания в Централния регистър на особените залози се разглеждат по досегашния ред.

§ 51. (1) Агенцията по вписванията е правопреемник на дейността, активите, пасивите, архива, както и на другите права и задължения на Централния регистър на особените залози към министъра на правосъдието.

(2) Трудовите и служебните правоотношения на служителите в Централния регистър на особените залози към министъра на правосъдието преминават към Агенцията по вписванията при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда и на чл. 87а от Закона за държавния служител и в съответствие с устройствения правилник на Агенцията по вписванията.

§ 52. (1) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) До 1 януари 2023 г. Министерският съвет привежда в съответствие с този закон устройствения правилник на Агенцията по вписванията, като променя функциите и числеността на персонала.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) До 1 януари 2023 г. министърът на правосъдието издава наредбата по чл. 23.

(3) До влизането в сила на актовете по ал. 1 и 2 се прилагат действащите подзаконовни нормативни актове, доколкото не противоречат на този закон.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) До 1 януари 2023 г. дейностите по воденето, поддържането и съхраняването на регистъра се осъществяват по досегашния ред.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2018 г., в сила от 7.08.2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., отм., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.).

.....
§ 54. (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2018 г., в сила от 7.08.2018 г., бр. 102 от 2019 г., в сила от 31.12.2019 г., изм. и доп., бр. 8 от 2022 г., в сила от 1.01.2022 г.) Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 16, 18, 19, 20, § 21 относно чл. 26, ал. 4, § 23 относно чл. 27а, ал. 1 и 2, § 24, § 27 – 31, § 33, т. 1 и 3, § 39 относно чл. 37, ал. 3, 4, 5 и 6, § 41 и § 43, т. 1 и 2, които влизат в сила от 1 януари 2023 г.